

Вихиляси долі
Володимир Горбань

«Вихиляси долі» – збірник обраних гумористичних та іронічних оповідань Володимира Горбаня, написаних ним упродовж трьох десятиріч. Легке перо автора, кумедні сюжети... ця книга в основному про так званих диваків, тих людей, які за іронією долі потрапляють в несуттєві ситуації. І тільки почуття гумору, яке інколи глибоко у них закопсоване, дозволяє дивакам протистояти тим вихилясам, з якими вони стикаються у житті.

Володимир Горбань

ВИХИЛЯСИ ДОЛІ

Збірка гумористичних оповідань

Переклад Анни Міщенко

Замість передмови

Дозвольте представитися – Володимир Горбань, вельми літній (рік життя в Росії слід визнавати мінімум як два) журналіст та письменник. Я дуже довго ломав голову щодо створення власного резюме. Хотілося, щоб вийшло воно і розумним, і змістовним, і веселим. Щоб воно яскравим світлом відображало усі основні віхи мого багатого на події життя, усі етапи довгого та тернистого шляху, шукання, муки, сумніви, надії і розчарування, зліти та падіння, боротьбу з марнославством і пихатістю і при цьому, щоб було воно коротким і ненудним.

Хотілося захопити шматочок щасливого дитинства, частку безтурботної юності, пару-трійку миттєвостей відчайдушної молодості, а також деякі епізоди пізнавальної зрілості і вже невблаганної старості, що наступає на п'ятки. Окремі абзаци хотілось би присвятити минулому захопленню спортом, алкоголем, жінками, політикою, бізнесом, численним зустрічам з сильними цього світу, авторитетами злочинного світу. А також спілкуванню з кінознаменитостями, золотими голосами радянської та російської естради, вченими, художниками, композиторами, слюсарями, геологами, токарями, робітниками сільського господарства. А ще військовими, представниками правоохоронних органів, вчителями, лікарями, численними поетами та прозаїками.

А закінчити своє резюме мені хотілося б якою-небудь розумною і життєствердуючою фразою ніби: «Усе буде добре!»

Але нічого путнього я так і не вигадав. Напевно, ще не прийшов мій час...

Так що робіть висновки самі, читаючи мої оповідання, які були написані у різні роки, починаючи з 80-х ХХ сторіччя. Оповідання, зібрані у книзі з відповідною щодо моєї багатой біографії назвою «Вихиляси доли». Та їй-богу, я сам ці оповідання у різні роки написав...

Як писати прозу

Для того, щоб створити добротне оповідання або повість, що претендує на успіх, автору необхідно знати три – п'ять нескладних правил.

Правило перше, основоположне. Якщо можеш не писати – не пиши. Займайся своєю прямою справою, не зраджуй свою рідну професію.

Правило друге, головне. Якщо зовсім невзможі та вже взявся за перо, пиши про те, що гарно знаєш і глибоко відчув.

Правило третє, фундаментальне. Будь-яке творіння повинно починатися красиво та інтригуюче, незалежно від обраного жанру. Наприклад, повість про селянське життя можна почати отак: «Верхнереченський пастух Афанасій Єгорович знав обличчя кожної корови у своєму стаді». А ось непогана перша стрічка для детективної історії: «Полковник Вихрів, розжалуваний за норовливий характер, не спав четверту добу, чекаючи у засідці підступних ворогів». Роман про романтичне кохання бажано починати здалека. «Вона стояла біля відкритого вікна у барвистій кофточці зовсім босоніж, а у заростях квітучої черемхи без угаву співав соловейко».

Правило четверте, факультативне. У кожному творі бажано присутність сюжету, за можливістю оригінального або хоч би гарно забутого. Сюжет повісті про сільське життя може розвиватися так: верхнереченського чабана Афанасія Єгорича переводять за планом обміну досвідом скотарем у сусіднє селище Нижнереченське. Удої у коров верхнереченського стада різко падають. Завідуючий фермою, зоотехнік та новий чабан не можуть зрозуміти справжніх причин та інтенсивно лікують бідних корівок від бруцельозу. В наслідок такої жорстокої хіміотерапії корови зовсім перестають давати молоко. Всі у паниці! Раптом з міста приїздить з лекцією відомий психотерапевт, гіпнотезер та маг у п'ятому поколінні. Цей диво-цілитель за один сеанс виліковує усіх баб та п'яничок. Його вмовляють відвідати ферму. Він довго відмовляється, але після того, як його нижче просить найвродливіша доярка, ескулап великодушно погоджується. Екстрасенс, гіпнотезер та маг вступає з коровами у діалог мовою медиків – латиною та з'ясовує дійсну причину їх хвороби. Виявляється, що корівки сумують за своїм колишнім чабаном та їм зовсім не хочеться жити. Афанасія Єгорича за наказом вертають у рідне село. Зустрічі його з коровами присвячується окремий розділ, який закінчується свідченням про підвищення удоїв. Цю сентиментальну повість можна завершити такою фразою: «Афанасій Єгорич плакав у своєму житті лише двічі. Перший раз від горя, коли залишав свою малу батьківщину, і тепер – від радості повернення додому після довгих поневірянь на чужині».

Сюжет детективної історії варто якомога вкрай заплутати. Напрямок думок може бути таким. Колишнього полковника Вихріва зовсім вижинаять з органів. Так звані друзі- співслужбовці від нього відвернулися, жінка кинула. Халепи одна після другої переслідують Вихріва, згоріла квартира, вкрали автомобіль, а він сам зламає руку у восьми місцях. І все це – підступи добре організованої злочинності. Але колишній полковник не здається. Він вчиться стріляти лівою рукою, сходиться з іншою жінкою, селиться в її квартирі, використовує її автомобіль та допомогу її друзів.

В результаті Вихрів вистежує злочинців та влаштовує їм засідку. Окремий розділ присвячується рукопашній сутичці, стрелянині та завершується полоненням особливо небезпечних злочинців. Ними виявляються колишні співслужбовці рядового Вихріва. Заклучний акорд може лунати отак: «Вихрів був наданий у чин генералу та висунутий до урядової нагороди. Проте до колишньої власної жінки він так і не повернувся».

Любовний сюжет не обов'язково вибудовувати хитромудро. Достатньо зовнішнього ефекту та внутрішнього драматизму. Припустимо, вона його довгі роки чекає, а він про те ще не знає. Нехай як можна частіше посвітує соловей, а ночі будуть вогкі та мерзлякуваті. Нехай він буде моряком далекого плавання або ратником, що пішов воювати. Хепі-енд переважніше, хоча обопільних сльоз повинно бути пролито чимало. Закінчити цю історію можна коротенько: «І жили вони довго й щасливо, та померли в один день на Страсний тиждень».

Правило п'яте, необов'язкове. Якщо ви все ж таки вирішили дотримуватись моїх правил, можете обмежитись першим.

Нагода

Два відомих професора – орнітолога поверталися з ранкової екскурсії. Полуднева спека вже закралася під розкішні крони дерев нерясного лісу, спів зморених задухом птахів змовк, палахкотіюче сонце засліплювало очі. Однак обидва старі виглядали вельми свіжими, жваво вели малозрозумілу нам бесіду, часто вживаючи жакливі терміни, латину та смачні слівця, які укорінилися в їх лексиконі ще з студентських років.

Їжачки невигадливих зачісок, що вилискували поважною сивиною, гостренькі огрядні бороди, високі лоби, порізані дрібними поперечними зморшками, худорляві шиї з навішуваними на них біноклями та фотоапаратами й шмиглючі в усі боки виразні очі робили старих майже невідмітними одного від другого.

Спритно видряпавшись по схилу піщаного узгір'я, Олександр Вікторович Облаков першим виявив нагоду.

– Колега! – скрикнув він захоплено, – Дивиться, Володимире Іллічу, Ви бачите?

– Так, Олександрє Вікторовичу, я її ще раніше помітив, майже біля самого підніжжя узгір'я, – спокійно промовив професор Бараєв.

– Кого її? – здивовано запитав Облаков.

– Ну як же. За сто метрів на північний схід на сухій самотній тополі я бачу молоду самку вухатої сови.

Професор Облаков на мить сторопів. За сто метрів на північний схід на сухій самотній тополі він чітко бачив звичайного сича.

– Колега, – співучо простягнув Облаков. – це ж самець звичайного сича. Зверніть увагу на його характерну посадку. На те, як він головою крутить, нарешті.

– Мій друже, ви трохи помилилися, – з ледь помітним закидом промовив Володимир Ілліч. піднімаючи бінокль до очей. Ви подивитесь на вушки, вушки-то як явно стирчать. А кігті? Де ви бачили такі кігті у сича?

– Колего, – нервово заікувшись від налинувшего хвилювання, запитав Облаков, також розглядаючи предмет спору у бінокль. – Яке у вас збільшення?

– Дванадцять крат, – горділиво відповів Бараев.

– Отож, Володимире Іллічу, отож. З вашим-то збільшенням, – і він співчутливо махнув рукою. – не те що у лісі, у жіночому гуртожитку нема чого робити. Ви на дзьоб подивитесь. Ви звернули увагу на дзьоб?

– Та що дзьоб? Що дзьоб? Ви що не бачите, дорогий Олександрє Вікторовичу, що у цього птаха очі світло-жовті? Ви у якому університеті навчалися?

– Ну, знаєте, Володимире Іллічу, – навмисно ростягуючи слова, уїдливо сказав Облаков, я бачу, розбираєтесь ви у нічних хижаків, як моя друга теща в еволюції призунів.

– Що? – спалахнув Бараев. – Це я не розбираюся? А хто, по-вашому, написав монографію про північну сову? Хто захистив докторську дисертацію з орнітофауни Нижнього Поволжя? І хто читав лекції з зоології хребетних у нашому університеті нещодавно?... Гм, я не розбираюся... Подумаєш, фахівець вишукався!

– Що ви в мене пальцем тикаєте? – образливо вигукнув Облаков. – Я автор сімнадцяти статей та двадцяти одного тезіса щодо хижих птахів!.. Та друкуюся, серед іншого, в авторитетних журналах.

– Що? Журнал «Біологія та доведення» ви вважаєте авторитетним журналом? Боже мій, яка наївність! Ви б ще в «Мурзилці» надрукувалися.

– «Біологія та доведення»? А що, ні? Та його головний редактор академік Бурев – вчений із світовим ім'ям, один з найвідоміших фахівців з екології домашніх птахів!

– Хто? Бурев? – отруйно посміхнувся Бараев, – Цей прищ – найвідоміший орнітолог? Цей закінчений маразматик – світило? Так він навіть не знає, як ворону латиною назвати! Це він-то фахівець? Ну, знаєте, колего!

– А хто ж, ваш надлюб'язніший Шламов – фахівець? Теж мені – діяч науки. І ви перед ним, як цуценя, ті-ті-ті, ті-ті-ті, на задніх лапках. Шановний Савелію Петровичу. Шановний Савелію Петровичу! Як ваше безцінне здоров'я? Ті-ті-ті, ті-ті-ті. Авторитетний вчений! Та з нього увесь світ сміється. І як це такі маревні думки отак рясно лізуть у голову, відвідують його могутній мозок? От вже дійсно, дурні думки можуть прийти тільки в абсолютно дурну голову, прикладом якої і є оте потовщення шиї, до якого ви з такою увагою прислухаєтесь!

– Ах, вам, милий мій, не до нутра гіпотеза Савелія Петровича? Ані ви, ані цей ваш зморшок з зоологічного інституту ні дядька в неї не розумієте. Та що ви, власне кажучи, можете запропонувати мені натомість? Ви та вся ваша згряя?

– Що? Це моя-то кафедра – згряя? Соромно, Володимире Іллічу. Це ваш аспірант Кругліков здав кандидатський екзамєн за фахом тільки з третього заходу, а претенденти захищаються по п'ятнадцять років. Це ваш доцент Груздев замість «савці» промовив «млекоспоживаючи». Та де? На міжнародному симпозиумі!

- До чого тут Груздев? - різко обірвав його Бараєв. Він вже другий рік як на пенсії. Доречі, це ви були його офіційним опонентом з кандидатської дисертації. Що ж не критикували, а мовчали в хустиночку? А то дивлюся, аспірантка Градова бере вже другий академічний за фактом чергової вагітності.

- А що Градова? - затараторив Облаков, - До чого тут Градова? Я сам по собі, вона сама по собі.

- Так, так. Олександрє Вікторовичу, весь факультет знає про ваші шашні. Соромтеся хоч студентів. Вже я не знаю, справді!

- А у Вас, серед іншого, дорогий Володимире Іллічу...

Так захоплено лаючись, професори несподівано для себе вперлися у ту ж саму сумнозвісну тополю. Першим отямився професор Облаков. Він різко кинув погляд на верхівку дерева та отетерів. Його хвилювання навпіл з моторошним жахом передалося Бараєву, той переможно посміхнувся та впевнено поглянув догори. Його посмішка миттєво зійшла з обличчя, яке зараз же струснулося від зваблювання. На сухій тополі сиділа не вушаста сова та не звичайний сич. Це навесні юнати прибили нову шпаківню.

Дід Григорій

Для багатьох станичників дід Григорій був особистістю непересічною, навіть легендарною, у своєму роді місцевою визначною пам'яткою, родимою плямою. І про те, що він гонить первак, доречі найкращий в околиці, було відомо усім від шмаркатих хлопців до хирих старців. І нікого це не дивувало, та можна із впевненістю сказати знаючи звички та звичаї станичників, що вразило б їх скоріше зворотне, а саме, якщо б дід Григорій кинув займатися своєю улюбленою справою.

Змінювалися генеральні секретарі, народжувалися, виростали и від'їжджали у місто діти, неухильно заглиблялися навколишні яри, періодично щось перетворювалось, змінювалось, але усе це ніяк не впливало на дідову пристрасть, на його природню, пізнавальну цікавість, ретельність та кмітливість. Не змінювалась і такса. Як коштувала трилітрова скляниця кремезного перваку червонець, так і ніякі руйнівні реформування не похитнули дідових поглядів на ціноутворення. Ні в кого з місцевих й думки не виникало замислити щось погане проти діда Григорія. Та і як можна було затіяти якусь капость проти вселюдного улюбленця. Проте усе ж одне таке зазіхання одразу після сумно звісного наказу про боротьбу з пияцтвом та алкоголізмом таки трапилось.

Від якогось Доброзичливця з красивим і струнким почерком місцевий дільничний Сашко Хват став постійно отримувати анонімки, в яких невідомий грамотій майстерно розповідав про зверячу та куркульську сутність діда Григорія. А оскільки Сашко Хват був не дужий тямуха у канцелярській справі і, справді говорячи, ні хріна не знав, що ж він повинен робити з подібними депешами, та й ще тому, що викриваемий доводився йому троюрідним дідом, який частенько пригощав свого онука цілющим зіллям, то подібна документація транзитом пересупроводжувалася у Сашковий відхідок. Там вона акуратненько підколювалася на відповідний іржавий цвях. Ось вже дійсно, папір усе стерпе!

Доброзичливець явно був нетутешній, оскільки не знав реальних масштабів місцевої мафії, тобто і не передбачав навіть, що не тільки голова колгоспу, але й усе правління за вагомих підстав покривало дідове захоплення. Крім того, графоман виявився вельми настирливим, і Сашко вже серйозно подумував про те, як не виписувати на наступний рік газети. Навіщо марно тратитись, коли й казенний папір не встигаєш витратити.

Але раптом незнайомиць замовк. Сашко не просто здивувався цьому, він образився до коріння волосся. Все ж таки йому було приємно, коли в черговий раз до нього зверталися на Ви, за ім'ям-побатькові, офіційно та із значенням. Після таких листів Сашко натягував свій міліцейський картуз, поважно ходив по вулиці, як півень закинувши голову, привітався через одного та зверхньо бурмотів: «Ну, ти мені ще поговори», – особливо неввічливим станичникам. Проте Доброзичливець виявився набагато хитрішим та підступнішим, чим це передбачалося. Він не заспокоївся та почав писати вище, аж до самого начальника РВВС Івана Івановича.

Іван Іванович ще малечей знавав діда Григорія. І не просто знавав, а був ним двічі битий лозиною після того, як невдало оба рази поліз у дідов город за малиною. До того ж, друга його теща доводилася племінницею діду Григорію. Іван Іванович будував свої відношення з тещею традиційно, та якщо сюди ще додати дитячі образи, то можна собі уявити ті глибокі почуття, які переповнювали запальне та примхливе серце пильного служачи, коли йому на стіл ліг акуратний лист без зворотньої адреси, але з неспростовними доказами.

Іван Іванович не звик гаятись. Він був навчений вживати заходів і тому попередньо відкашлявшись, а без цього зверхній голос не виходив, він рішуче, хоч і з восьмого разу, накрутив заповітний номерок телефону. Закінчувалася обідня перерва, і тому трубку зняла бабка Лукер'я, яка вже домивала підлогу та збиралася зачиняти сільраду. Час стояв напружений, сінокосний.

Іван Іванович постарався культурно пояснити недбалій бабці, що завтра він сам особисто прибуде з обшуком, щоб Сашко Хват знайшов завчасно понятих, та більш тямущих, та щоб ті були тверезими і що завтра спозаранку вони будуть «в'язати діда Григорія».

Проте річ у нього вийшла незрозуміла, непереконлива, слова підібралися якісь невиразні, і від усього сказанного віяло газетною офіційальщиною. Та і бабка Лукер'я взяла під сумнів, що телефонує високий керівник, аргументуя власний сумнів тим, що, мов, районне керівництво так не розмовляє, а інше для неї не вказ. Тому Іван Іванович ще раз, від душі, як це водиться, без сорому, дохідливими до бабці поняттями пояснив саму суть та накінець пообіцяв зідрати сім шкір та усе таке інше.

Відтепер бабка зрозуміла, переймалася важливістю доручення та забожилася усіма святими виконати усе, як їй було двічі наказано. Іван Іванович кинув спітнілу трубку на важіль телефону, смачно виявився та задля порядку вчинив прочухан власному водію, бо знав твердо, попроси по-хорошому, завтра у найбільш відповідальну мить або колесо спустить, або якась гайка відкрутиться, або і те й інше трапиться одночасно. І тільки виплиснув закипіли пристрасті, Іван Іванович заспокоївся, прийшов у гарний настрій та насвистуючи минулорічний шлягер взявся за складання плану-графіку чергування районного ДНД.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=20583293&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.